

Van Oers Agro

Hofdreef 24
4881 DR Zundert

Postbus 88
4880 AB Zundert

T: +31 76 597 88 00

F: +31 76 597 88 99

E: agro@vanoers.nl

www.vanoers.nl

Sectorrapport Bos- en haagplantsoen

VAN OERS[®]
agro

Seizoen 2010/2011

Open mind in business

Inhoudsopgave

• Algemeen	3
• Areaalgegevens bos- en haagplantsoen	4
• Aantal boomkwekerijbedrijven boomteeltgebied Zundert	4
• Seizoen 2010/2011	4
• Regionale verschillen boomkwekerij	5
• Van Oers Agro op bezoek bij.....	6

Van Oers Agro

Hofdreef 24
4881 DR Zundert

Postbus 88
4880 AB Zundert

T: +31 76 597 88 00
F: +31 76 597 88 99
E: agro@vanoers.nl

www.vanoers.nl

Algemeen

Seizoen 2010/2011 is net voorbij. In navolging op het sectorrapport bos- en haagplantsoen 2009/2010 brengen wij het sectorrapport 2010/2011 uit.

Import en export van boomkwekerijproducten

De Nederlandse boomkwekerijbedrijven leveren in ruim 60 landen aan enkele tienduizenden afnemers. Dit zijn kwekers, groothandelaren, hoveniers, tuincentra en andere retailers.

Import

Boomkwekerijproducten worden geïmporteerd vanuit diverse landen, zowel binnen als buiten Europa als aanvulling op het sortiment. Zoals u kunt zien in de onderstaande tabel worden de meeste producten geïmporteerd vanuit België, Duitsland en Italië.

Exportcijfers (x 1.000 euro)		
Jaar	2009	2010
Totaal	62.928	64.527
Top 5 partners		
Duitsland	14.859	15.567
België	12.481	12.874
Italië	10.760	10.941
Spanje	7.128	7.412
Polen	3.888	4.178

Tabel 1: 'Nederlandse import van boomkwekerijproducten'¹

Export

De boomkwekerijproducten worden geëxporteerd naar landen over de gehele wereld. De grootste afnemer van Nederlandse boomkwekerijproducten is Duitsland. Duitsland nam in 2010 voor ruim 183 miljoen euro aan boomkwekerijproducten af en laat daarbij de andere landen ver achter zich.

De tabel 'Nederlandse export van boomkwekerijproducten' laat zien dat er ook veel boomkwekerijproducten afgezet worden over de oceaan richting de Verenigde Staten. Deze producten worden hoofdzakelijk per schip vervoerd om kosten te besparen.

Exportcijfers (x 1.000 euro)		
Jaar	2009	2010
Totaal	436.080	440.149
Top 5 partners		
Duitsland	176.472	183.326
Ver. Koninkrijk	90.746	88.145
Frankrijk	34.357	34.736
België	22.440	23.562
VS	17.769	15.341

Tabel 2: 'Nederlandse export van boomkwekerijproducten'¹

¹ Productschap Tuinbouw, Marktdata boomkwekerijproducten

Areaalgegevens bos- en haagplantsoen

Het totaal areaal aan bos- en haagplantsoen in Nederland bedraagt bijna 2.900 hectare. Daarvan is boomteeltgebied Zundert veruit het grootste gebied met een areaal van 1.141 hectare. Het totaal areaal aan boomkwekerijgewassen en vaste planten bedraagt in boomteeltgebied Zundert bijna 1.800 hectare. Afgezet tegen het totale areaal werd in 2010 63% van de beteelde oppervlakte in boomteeltgebied Zundert gebruikt voor de teelt van bos- en haagplantsoen.

Areaal bos- en haagplantsoen Nederland	1990	2000	2007	2008	2009	2010
Totaal areaal	2.066	2.287	2.904	2.994	3.022	2.764
Areaal bos- en haagplantsoen boomteeltgebied Zundert						
Areaal Zundert	1.038	1.153	1.131	1.143	1.137	1.141
Marktaandeel bos- en haagplantsoen boomteeltgebied Zundert						
Marktaandeel t.o.v. heel Nederland	50%	50%	39%	38%	37%	41%

Tabel 3: 'Areaalgegevens bos- en haagplantsoen'²

Aantal boomkwekerijbedrijven in Zundert

In boomteeltgebied Zundert zijn in totaal 292 bedrijven gevestigd. Deze zijn actief in de boomkwekerij (exclusief vaste planten). Daarmee is het aantal bedrijven actief in de boomkwekerij 3% gedaald ten opzichte van 2009. Per saldo komt dat uit op negen bedrijven minder. In die periode nam het areaal toe met vier hectare. De schaalvergroting is goed zichtbaar in de sector bos- en haagplantsoen.

Boomkwekerijgewassen en vaste planten	2008	2009	2010
Boomkwekerijgewassen. excl. vaste planten	307	301	292
Aantal bedrijven met bos- en haagplantsoen			
Bos- en haagplantsoen	230	226	219

Tabel 4: 'Aantal bedrijven met boomkwekerijgewassen in boomteeltgebied Zundert'²

Van de 292 bedrijven die zich bezighouden met het telen van boomkwekerijproducten, zijn 219 bedrijven zogenaamde bos- en haagplantsoenkwekerijen. Dit is dus ruim 75%. En dat is hoger dan het landelijk gemiddelde van 68%.

De overige 61 bedrijven hebben het telen van boomkwekerijproducten als nevenactiviteit. Dit houdt in dat deze bedrijven hun hoofdactiviteit binnen een andere sector verrichten. Wanneer we de totale oppervlakte delen door het aantal bedrijven met boomkwekerij, kunnen we stellen dat een gemiddeld bedrijf met boomkwekerij in boomteeltgebied Zundert 6,1 hectare groot is.

Seizoen 2010/2011

Als we terugblikken op het seizoen 2010/2011 dan zien we een kort en warm najaar. In november kwam door het inzetten van de winter een einde aan het warme najaar. Als gevolg van deze temperaturen was de afzetperiode in het najaar 2010 voor de bos- en haagplantsoentelers zeer kort.

De gunstige weersomstandigheden in het voorjaar 2011 leiden tot een lange afzetperiode. In deze periode is de afzet van boomkwekerijproducten groot. Door het grote aanbod worden de

². CBS, Maatwerk, maart 2011

boomkwekerijproducten tegen te lage prijzen verkocht. Het seizoen had nog beter kunnen zijn als het in april niet te vroeg warm was geworden.

Hieronder vindt u enkele kengetallen die kenmerkend zijn voor de sector bos- en haagplantsoen in het seizoen 2010/2011.

Omzet

De omzet per hectare in de sector bos- en haagplantsoen is met € 2.986,- gestegen ten opzichte van seizoen 2009/2010. Dit is een omzetstijging van 12%.

Bos- en haagplantsoen	2008/2009	2009/2010	2010/2011	Percentage
Omzet per hectare	€ 33.867	€ 24.300	€ 27.286	12%

Tabel 5: 'Omzet per hectare bos- en haagplantsoen'

De omzetstijging kunnen we verklaren doordat de vraag naar boomkwekerijproducten groter is geweest in vergelijking met het seizoen 2009/2010. Ook heeft de afzetperiode van het seizoen 2010/2011 langer geduurd in vergelijking met het seizoen 2009/2010.

Arbeidskosten

De gemiddelde arbeidskosten per hectare in de sector bos- en haagplantsoen zijn met € 352,- gestegen ten opzichte van seizoen 2009/2010. Dan praten we over een kostenstijging van 4%.

De stijging van de arbeidskosten is te verklaren doordat er in seizoen 2010/2011 meer volume is afgeleverd in vergelijking met seizoen 2009/2010. Als gevolg hiervan zijn er meer werkzaamheden verricht, wat leidt tot stijging van de arbeidskosten. Daar komt bij dat ook de lonen licht zijn gestegen.

Bos- en haagplantsoen	2009/2010	2010/2011	Percentage
Gemiddelde arbeidskosten per hectare	€ 8.200	€ 8.552	4%

Tabel 6: 'Gemiddelde arbeidskosten per hectare'

De arbeidskosten zijn inclusief een ondernemersbeloning van € 40.000,- per fulltime mee werkende ondernemer.

Regionale verschillen boomkwekerij

Net als in de overige takken van tuinbouw kunnen we de boomkwekerijsector indelen in een aantal regio's waar bepaalde gewasgroepen geconcentreerd zijn. Deze regionale spreiding wordt veroorzaakt door een belangrijke factor, namelijk de grondsoort. Van oudsher zijn bepaalde grondsoorten beter of minder goed geschikt voor een gewasgroep. Dit veroorzaakt ook dat vrijwel elke boomkwekerijregio andere gewasgroepen als hoofdtak kent.

De bekendste boomkwekerijcentra in Nederland zijn:

- Zundert. De teelt van bos- en haagplantsoen kenmerkt Zundert als boomteeltcentrum. In de loop der jaren zijn een aantal bedrijven overgeschakeld op laanbomen, heesters, sierconiferen en op containerteelt. De boomkwekerijproducten gaan voornamelijk via directe handel naar België, Duitsland en Frankrijk. Boomteeltgebied Zundert profileert zichzelf als boomteeltcentrum en staat als zodanig goed aangeschreven in het buitenland.

- Boskoop. Het oudste en bekendste boomteeltcentrum is de omgeving van Boskoop. In deze regio worden voornamelijk sierconiferen, sierheesters en klimplanten geteeld. De grond is zuur, vochtig en goed doorlucht, wat gunstige gevolgen heeft voor de plantengroei en kluitvorming. De verscheidenheid aan planten is groot, de planten worden meestal vanzelf vermeerderd. De producten uit de regio Boskoop, evenals uit de rest van het land, worden via het handelscentrum in Boskoop geëxporteerd naar voornamelijk het Verenigd Koninkrijk.
- Opheusden. Op de licht tot zware kleigronden en zware zavelgronden rond het Gelderse Opheusden worden voornamelijk laanbomen en vruchtbomen gekweekt. De laanbomen worden grotendeels op de nabijgelegen Duitse markt afgezet, de vruchtbomen blijven in de Betuwe waar zich het belangrijkste gebied voor de fruitteelt bevindt. De vraag naar laanbomen zal naar verwachting goed blijven. De regio Opheusden heeft nog volop uitbreidingsmogelijkheden.
- Midden-Brabant. In de omgeving van Haaren worden op de zandgronden vooral laanbomen, maar ook sierheesters, coniferen, vruchtbomen en bosplantsoen geteeld. De containerteelt is de laatste jaren in deze regio sterk toegenomen. Afzet vindt, naast directe handel, plaats via veilingen naar landen als Duitsland, Italië en Hongarije. Knelpunt in dit gebied is de beschikbare ruimte. Door toenemende verstedelijking zijn er weinig tot geen uitbreidingsmogelijkheden.

De gewasgroepen worden grotendeels in verschillende regio's geteeld. Hierdoor is er tussen de verschillende regio's weinig concurrentie. Het is eerder het geval dat de regio's elkaar aanvullen. De concurrentie komt voornamelijk uit het buitenland met als voornaamste concurrenten Duitsland, België en Frankrijk. Dan praten we niet zozeer over de Nederlandse markt maar wel over de markten waar de Nederlandse boomkwekerijproducten naartoe worden geëxporteerd.

Van Oers Agro op bezoek bij.....

Boomkwekerijen P. de Labie & Zonen B.V.

Hoe kijkt een van origine traditioneel bos- en haagplantsoenteler op dit moment tegen de sector aan? Van Oers Agro vroeg het aan Peter de Labie van Boomkwekerijen P. de Labie & Zonen B.V.

Is jullie bedrijf ontstaan vanuit het ouderlijk bedrijf?

“Ja, zo rond 1918 is de opa van de broers Peter en Charly begonnen met een boomkwekerijbedrijf van destijds een half hectare. In 1972 is het een B.V. geworden die in 1990 door Peter en Charly is overgenomen. We zijn daarmee de derde generatie van het bedrijf. Op het moment dat we het bedrijf overnamen bestond het bedrijf uit vijftien hectare en dat is gedurende de jaren uitgebreid naar 25.”

Waaruit bestaat het assortiment dat jullie telen?

“Wij telen het traditionele bos- en haagplantsoensortiment bestaande onder andere uit de soorten quercus robur, ligustrum vulgare, fagus sylvatica, viburnum opulus en picea omorika. Deze soorten vormen een groot gedeelte van onze teelt. Daarnaast hebben we enkele soorten die we in zwaardere maten aanleveren. Deze soorten telen we zelf op. De zwaardere maten staan dunner op de kwekerij en krijgen op die manier meer lichtinval. Handel vindt binnen ons bedrijf nauwelijks plaats. De planten die worden verkocht komen grotendeels uit eigen kwekerij.”

Wat heeft seizoen 2010/2011 gebracht? Waar liggen de verschillen in vergelijking met het seizoen 2009/2010?

“Najaar 2010 is voor ons heel slecht geweest. Voornaamste reden daarvoor zijn de slechte weersomstandigheden. De maanden november en december van het afgelopen jaar waren zeer nat en koud. Met als gevolg dat de piek van de afzetperiode maar twee weken heeft geduurd. Het najaar 2009 was ook niet best, maar in vergelijking met het najaar van 2010 was dat voor ons iets beter. De aantallen die we in het voorjaar hebben verkocht zijn matig. De prijzen die we voor onze bos- en haagplantsoenproducten hebben gekregen zijn slecht geweest. Bij het beveerd materiaal lag dit duidelijk anders.”

Waar zijn jullie momenteel druk mee?

“Het opruimen is nagenoeg klaar. De restpartijen zijn grotendeels weg. De beregeningsinstallaties staan op dit moment stil gezien de weersomstandigheden. Werkzaamheden waar we nu mee bezig zijn, is onkruid wieden, ziektebestrijding en snoeien en het aanbinden van het beveerde materiaal en de laanbomen. Daarnaast zijn we bezig met de voorbereidingen voor het komende najaar.”

Wat kan er beter in de sector?

“Over het algemeen moeten de prijzen beter. Wil het weer aantrekkelijk worden om te ondernemen, dan moeten de prijzen met 30 tot 40% omhoog. Buiten het probleem van de slechte prijzen speelt op dit moment het probleem met het krijgen van tewerkstellingsvergunningen voor in ons geval Roemeense arbeiders. Wij hebben nog de kleine hoop dat er in 2012 door Europese wetgeving gebruik kan worden gemaakt van de eigen Roemeense arbeiders die al jaren op ons bedrijf werkzaam zijn. Anders is het wachten tot 2014 wanneer de grenzen worden opengesteld. Verder willen we ons op het gebied van mechanisatie ontwikkelen, maar dat hangt af van de prijzen die we voor onze planten krijgen. Wat ook een verbeterpunt is, is de gelijktrekking van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op Europees niveau. Bijvoorbeeld dat de middelen die ze in landen als België, Frankrijk en Italië gebruiken ook in Nederland mogen worden gebruikt. Daarnaast speelt er nog een ander aspect dat kan worden verbeterd. In de akkerbouwsector wordt met middelen gewerkt die we in de boomkwekerij ook kunnen gebruiken maar niet voorhanden hebben. De kosten voor de producent voor toelating zijn te hoog omdat het maar om kleine hoeveelheden gaat. Dit is echter wel een gemiste kans voor vele boomkwekerijbedrijven.”

Hoe zien jullie de toekomst?

“De hoop is er om in de toekomst boomkweker te blijven in Nederland. Er komen steeds meer bedreigingen en de regelgeving wordt steeds complexer. Het uitvoeren van een boomkwekerijbedrijf wordt door allerlei omstandigheden steeds moeilijker. Ik verwacht met de mogelijke komst van het boomteelt-businesscentrum een kans voor de boomkwekerijbedrijven in het boomteeltgebied Zundert. Op het gebied van milieu ligt er nog een kans als de overheid er niet alleen over praat, maar er ook wat mee doet. Zoals het meer aanplanten op landelijk, provinciaal en gemeentelijk niveau. Hierdoor wordt de vraag naar boomkwekerijproducten vergroot.”

